

Revista

Regió7

DIRECTOR: MARC MARCÉ I CASAPONSA.
EMPRESA EDITORA: EDICIONS INTERCOMARCALS SA.

Basar
Confort per al dia a dia
12

Reportatge
Onze mil aus.
Creixement i extinció **8**

Entrevista
José Leyva. «Els youtubers són la cara del canvi d'era» **9**

Reportatge
Música. Llarga vida a la tradició **11**

Marcos Herreros, Montse Cort i Daniel García, tres enginyers d'ICL que han tornat de l'estranger

De l'exili a la mina

LA POTASSA ÉS EL PONT QUE PERMET A ENGINYERS DEL BAGES TORNAR A CASA

SALVADOR REDÓ

vilarmau i freixa

RECANVIS AUTOMOCIÓ - INDÚSTRIA

MANRESA C/ Sallent, 97-103 - Polígon Els Dolors - Tel. 93 874 40 61 · BERGA C/ Rasa del Canyet, 20 - Tel. 93 822 00 30 · www.vilarmau.com · vilarmau@vilarmau.com

REVISTA ▶ UN LLARG RETORN A CASA

Després d'haver hagut de marxar a l'estranger per falta d'oportunitats a casa, quatre enginyers han retornat a l'estat per mitjà del projecte Phoenix d'ICL. El Bages atrau especialistes en mines que confien poder aportar l'experiència adquirida a Alemanya, Xile i Brasil. **Text i fotos: Carles Blaya/Salvador Redó**

Enginyers de tornada LA MINERIA BAGENCA CAPTA TALENT A L'EXILI

Segons dades de l'Epsem, l'únic centre especialitzat en mineria de Catalunya i el seu entorn, el 90% d'estudiants d'enginyeria troben feina en un termini de dos mesos un cop acabats els estudis. És una bona especialització per al món laboral. Amb tot, no sempre s'és profeta a casa, i en el marc catastròfic d'aquesta inacabable crisi econòmica, hi ha hagut professionals que han hagut de marxar lluny de l'estat per fer-se una carrera. És el cas, entre molts d'altres, de Sebastià Isart, Montse Cort, Daniel García i Marcos Herreros, valuosos experts en mineria que van haver d'exiliar-se professionalment. Tanmateix, el projecte industrial Phoenix d'ICL, que està a punt de concloure la seva multimilionària primera fase, els ha donat l'oportunitat de retornar a l'estat i a Catalunya per afegir-se a l'ambiciós pla de creixement de la mineria bagenca.

Isart, Cort, García i Marcos són quatre dels 102 enginyers que treballen a les mines de Súrria i Sallent. D'aquest centenar, 46 són enginyers de mines, la majoria titulats a l'escola universitària de Manresa. La resta de branques d'enginyeria amb més presència a les mines bagenques són les de tècnica industrial (bàsicament les modalitats d'elèctrica i mecànica) i de química.

Els quatre enginyers repatriats per al projecte Phoenix que expliquen en aquestes pàgines el seu periple vital i professional han viscut enriquidores experiències en mines de Xile, Alemanya o Brasil, realitats professionals molt diverses i que tenen, sovint, pocs punts en comú amb la mineria al Bages. Han adquirit un sòlid bagatge professional impossible de modelar fa només uns anys en l'incert panorama econòmic de l'estat. Però avui tornen a ser a casa, i valoren la proximitat amb l'entorn familiar i la possibilitat de desenvolupar la seva carrera en un projecte amb futur al Bages. I també el fet d'haver pogut créixer en una experiència forana. «Hauria de ser obligatori marxar fora una temporada», coincideixen els enginyers retornats.

Sebastià Isart

DIRECTOR DE MINERIA D'IBERPOTASH

«A PROP DE CASA I EN UN PROJECTE DE FUTUR... NO HI HA COLOR!»

■ Després d'estudiar mineria a l'Epsem de Manresa i de completar els seus estudis a Madrid i a la UOC, el barceloní Sebastià Isart (1964) va treballar en companyies com la multinacional irlandesa del sector de la construcció CRH. Més tard, enrolat a l'empresa d'explosius Maxam (l'antiga Unió Explosivos Río Tinto), el 2011 es va traslladar a Xile per assumir la direcció general de la filial de la companyia en aquell país. El 2015 aterrava al projecte bagenc d'ICL després de coincidir en un acte a Barcelona sobre mineria amb el recentment jubilat i director de mineria d'Iberpotash Juan Sánchez, que va proposar a Isart que es postulés per al càrrec.

«Vaig estudiar tres anys a Manresa i coneixia les mines del Bages i del Berguedà. Tenia molt bones referències de l'activitat al territori», diu Isart, que té arrels calafines. La proximitat a la seva ciutat natal i el coneixement del projecte bagenc van fer decidir a Isart de presentar-se per al càrrec que quedava vacant després de la jubilació de Sánchez.

«A Xile era el responsable d'una filial que movia 10 milions d'euros, i on tenia un centenar de persones sota la meua responsabilitat», explica Sebastià Isart, que coneix què és haver de treballar en un país on les distàncies són siderals i on la mineria de coure és un negoci gegantí. També a la mina més gran de Xile, Escondida, a prop d'Antofagasta, a 3.000 metres d'alçada, on treballen 15.000 persones, l'empresa d'Isart subministrava el material explosiu. «Era una feina no pròpiament minera, però amb la qual conviscu amb tots els aspectes de la mineria», diu Isart. Avui és el supervisor de l'activitat de les mines del Bages. «Treballar a prop de casa i en un projecte de futur... No hi ha color!», conclou Isart.

A l'esquerra, Sebastià Isart a les instal·lacions d'ICL. A sota, Isart a les mines xilenes de La Serena (a dalt) i Escondida

ARXIU PARTICULAR

En les tres imatges superiors, Montse Cort a Alemanya. En la fotografia del mig, l'enginyera és al Soisberg; al darrere, les mines de potassa de la vall del Werra. A la imatge de la dreta, Cort a les instal·lacions de Súrria de la companyia minera

Montse Cort

ESPECIALISTA EN MECÀNICA DE ROQUES

«COSTA MÉS TORNAR AL TEU PAÍS QUE MARXAR-NE»

■ Nascuda a Casserres el 1980, Montse Cort és una rodamón impenitent. Va iniciar la carrera de Biologia a la UAB però un conflicte laboral a la família la va retirar durant tres anys dels estudis, temps durant el qual va treballar en feines esporàdiques en empreses diverses del Bages i en què va iniciar una afició «per les pedres». Quan va reprendre la seva carrera acadèmica es va inclinar per la química industrial a l'Epssem de Manresa, que va combinar, en una doble titulació, amb els estudis de mines. En obtenir el títol, va ser contractada per l'empresa de geotècnia Applus, per treballar en voladures per a l'AVE al País Basc. Però en plena crisi, les oportunitats per als enginyers com Cort escassejaven. La solució era a l'exterior.

Cort havia fet el projecte de final de carrera a l'Institut für Verfahrensentwicklung de Zittau, a Alemanya, «i m'havia agradat el país i, a més, hi tenen tradició minera», explica la berguedana. I se n'hi va anar, «amb bitllet d'anada, amb una mà al davant i una altra al darrere». Mentre buscava el seu espai en la seva especialitat va dedicar-se a diferents ocupacions ocasionals, «de cambra o netejant habitacions», recorda. El problema per assolir una plaça d'enginyera era l'idioma. Un curs intensiu

Montse Cort va viatjar a Alemanya per buscar feina com a enginyera «només amb un bitllet d'anada, amb una mà al davant i l'altra al darrere»

«Quan surts a fora t'has d'obrir molt a noves experiències i en el retorn pots trobar-te com encaixonat», diu la casserrerca

d'alemany li va obrir les portes de la principal empresa europea del sector de la potassa i la sal, K+S Kali GmbH, on va exercir entre els anys 2012 i 2015, primer a producció i més tard en l'optimització de processos productius. Hi va aprendre a millorar els procediments de voladures, en un entorn cultural empresarial «en què la investigació forma part del dia a dia».

Amb tot, Cort coneixia en detall el projecte Phoenix, i mitjançant la xarxa social LinkedIn es va posar en contacte amb l'empresa que explota les mines del Bages.

«Estava molt bé a Alemanya, però sempre és bo tornar a casa. M'havia quedat el dubte de què hauria passat si m'hi hagués quedat», explica Cort, que a Alemanya va conèixer la seva parella, també enginyer.

L'octubre del 2015, Montse Cort s'incorporava al projecte Phoenix, primer treballant a la rampa de Cabanasses com a enginyera de producció, i des de mitjan setembre de l'any passat a la mina de Cabanasses, en el departament de mecànica de roques, una àrea nova de treball.

Cort explica que «a Alemanya vaig obtenir el coneixement; aquí només m'ha calgut adquirir l'especialització». El procés d'adaptació al retorn a casa «no ha estat fàcil, perquè quan marxés canviés com a persona. Costa més tornar al teu país que marxar-ne. Quan surts fora t'has d'obrir molt a noves experiències i en el retorn pots trobar-te com encaixonat», reflexiona Montse Cort, que es considera una persona «nòmada» després d'haver protagonitzat dinou mudances.

«Avui tinc el cor dividit, visc amb un peu a cada banda», explica aquesta enginyera, que de Catalunya trobava a faltar «el sol, la muntanya i el peix». Ara troba a faltar la seva parella, que s'ha quedat a treballar, de moment, a Alemanya. «El mercat encara no està en el seu millor moment per trobar feina a l'estat. Encara hi ha molts enginyers que han de marxar». Per això Cort no descarta emprendre noves aventures professionals. «No m'agrada estancar-me», diu.

REVISTA ▶ UN LLARG RETORN A CASA

Marcos Herreros forma part del projecte d'ICL des de mitjan any passat. Al requadre, el burgalès durant una reunió mentre treballava a la mineria xilena

Marcos Herreros

OPERATIONAL EXCELLENCE LEADER D'ICL

«L'EXPERIÈNCIA ADQUIRIDA A FORA, AQUÍ ESTÀ MOLT VALORADA»

■ Xile és entre Andorra i el Bages. Aquesta estranya classe de geografia l'ha experimentada Marcos Herreros (Burgos, 1984) després d'haver recorregut mig món per establir-se finalment al Passeig de Manresa. Enginyer tècnic amb estudis a Lleó i Madrid, Herreros va decidir especialitzar-se en mines «per eliminació». Dubtava entre camins i mines, i va concloure que aquesta última obria més possibilitats professionals. Fins ben acabada la formació no havia sentit mai a parlar de la mineria bagenca, però entre les seves primeres missions laborals, treballant per a Copisa, va figurar la construcció d'un túnel a Sant Julià de Lòria, a Andorra. Mentre hi operava, residia a la Seu d'Urgell i va ser per la proximitat amb el Bages que va conèixer el projecte miner local. L'oportunitat de treballar a Súria hauria pogut arribar molt abans, ja que Copisa va ser una de les empreses que es va adjudicar la construcció de la rampa de Cabanasses. «Però en aquell moment no va poder ser», recorda.

El 2012, i amb escassa maniobrabilitat professional a l'estat, Marcos Herreros va optar per acceptar una oferta de l'empresa xilena d'exploració de mines de coure Codelco. «Era un mal moment per als enginyers joves, perquè s'havia aturat la construcció i l'obra pública», explica Herreros. «Aquí no hi havia res segur, els meus companys no aconseguien bones feines, l'ambient era de pessimisme i l'opció era marxar».

«Quan surts a fora, mai no saps si acabaràs tornant. Creus que ho faràs algun dia, però no tens cap garantia de quan arribarà aquest moment. Però com més temps passa més ganes tens de tornar», admet aquest enginyer. A Xile, però, va tenir la possibilitat de créixer professionalment, exercint de cap de producció d'una mina, amb unes «bones condicions» laborals, ja que en aquell país el coure és la principal indústria nacional. «És una gran escola, un paradís per als enginyers». Però continuava lluny de casa. A Andorra havia conegut la que avui és la seva esposa i amb qui es va casar a Xile. Però aquell no era el lloc de fer créixer la família.

El Nadal del 2015, durant un viatge a l'estat, va contactar amb Sebastià Isart, a qui coneixia de la seva feina xilena, i que ja estava integrat en el procés d'expansió de la mineria bagenca. «El pla Phoenix em semblava un projecte molt interessant per al conjunt de la mineria espanyola, i és cert que havia pensat que tant de bo hi pogués treballar. Però mai no vaig imaginar que ho pogués acabar fent», diu Herreros.

La primavera passada, Isart va explicar-li que a Súria començava un procés d'excel·lència operacional, i que el seu perfil podia encaixar en els requisits demanats. «L'experiència acumulada a Xile em va servir per fitxar per ICL».

Des del mes de juny passat està plenament integrat a la vida bagenca, amb pis al centre de Manresa. «Estic content del retorn, m'agrada Catalunya i la feina en una mina subterrània. Aquest és un bon projecte a llarg termini, i a prop de casa», assegura.

«Als enginyers que hem marxat fora», apunta Herreros, «ens és més fàcil tornar, perquè has adquirit molts coneixements. L'experiència de fora, aquí està molt ben valorada». A ICL té responsabilitats en manteniment, en la millora dels trasllats interns i la indicació. Ja se sent de Manresa, una ciutat «autèntica, dinàmica, amb un nucli antic preciós al qual cal un rentat de cara».

SALVADOR REDÓ

Daniel García

CAP DE PRODUCCIÓ DE LA RAMPA DE CABANASSES

«BUSCAVA ESTABILITAT I A SÚRIA HI HA FEINA PER A DÈCADES»

■ L'asturià Daniel García (1979) prové d'una família de gran tradició minera. Ell, però, va pretendre, al començament, recórrer el seu propi camí en altres branques científico-tècniques, com la biologia o la geologia. El pes de l'herència familiar, però, és sovint ineludible, i García es va acabar inclinant per una matèria, l'enginyeria, que el reconciliava amb els seus avantpassats miners i amb la pressió paterna.

Va estudiar a Oviedo i acabada la formació, el 2008, s'incorporava a Isolux, companyia dedicada a la construcció de grans infraestructures. L'obertura de túnels era una branca que satisfia els interessos de García, que va iniciar-se en la professió amb la construcció d'un tram de l'AVE a Lleó. D'allà va traslladar-se a Canàries, també amb Isolux, i posteriorment al País Basc. A final del 2011, però, va tancar la seva col·laboració amb la companyia. Encara va treballar en la construcció d'un túnel a Galícia per a una petita empresa, fins al moment que va aparèixer la possibilitat de viatjar a Brasil per assumir la direcció de producció d'un enorme projecte que requere-

Especialitzat en la construcció de túnels, García diu que «el pendent de la rampa de Cabanasses aproxima la meua feina a la que és pròpia de la mineria»

«Fa uns anys, el fet de sortir a fora et podia suposar multiplicar per dos o tres el salari que podies trobar aquí, però això ha canviat ràpidament»

ria tenir al seu càrrec mitja dotzena d'enginyers i 120 operaris. «Era un túnel molt ambiciós, i treballava per a la mateixa matriu Isolux», diu García, que va romandre a Brasil entre el gener del 2014 i el novembre del 2015.

Els seus contactes a Espanya el van informar del pla d'expansió d'ICL i de la recerca d'enginyers del seu perfil per a la construcció de la rampa de Cabanasses. El juliol del 2015, Daniel García havia estat pare. «Buscava estabilitat laboral i sabia que a Súria hi havia feina per a dècades». Criar el seu fill al Brasil no era una opció prevista per García i la seva es-

posa. De la seva feina, a tocar de les faveles paulistes, coneixia les dificultats de créixer en un país on les desigualtats provoquen ferides. El fet que el retorn a l'estat espanyol suposés d'inici un «retrocés» professional (havia estat fixat com a cap de relleu) no va suposar un impediment per acceptar l'oferta bagenca. Des del mes de juny passat, García ja és director d'obra, i té al seu càrrec tres enginyers i 60 operaris. Supervisa per a l'empresa minera els treballs de construcció de la rampa adjudicats a la UTE formada per Ferrovial i Copisa.

«La forma de treballar és força similar a la de Brasil, tot i que allà el ritme és sempre més lent. El pendent de la rampa de Cabanasses aproxima la meua feina a la que és pròpia de la mineria», explica García.

Des del seu aterratge al Bages, viu a Manresa amb la seva jove família. «He viscut en una enorme ciutat com São Paulo, però on em sento còmode és a les poblacions petites, com aquesta, amb bon comerç, entre el mar i la muntanya», diu aquest enginyer, que assegura sentir-se «del lloc on visc. No em costa

ARIUPARTICULAR

Daniel García (a la imatge gran, en l'actualitat a Súria) va treballar en la construcció d'un túnel a São Paulo, a tocar de les faveles (requadre)

gens adaptar-m'hi».

Per a Daniel García, l'actual «no és ni un bon moment per anar a provar sort a l'estranger ni tampoc per tornar a casa. Fa uns anys, el fet de sortir a fora et podia suposar multiplicar per dos o tres el salari que podies trobar aquí, però això ha canviat ràpidament», explica. «Fins a l'arribada de la crisi podies trobar contractes d'expatriat, amb vols a Espanya pagats i cotitzant a la Seguretat Social espanyola, però avui ja no», apunta García, per a qui, tot i el canvi de les circumstàncies, «és bo provar l'aventura a l'exterior». L'asturià transmet les seves ganes d'estabilitzar-se professionalment i personalment. «Estic fart de mudances. La meua intenció és romandre aquí molt temps», conclou.